

<https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-72-11>
УДК 330.3:336.1

Андрій Григорович Кацідим

аспірант

Одеський національний економічний університет,

вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

andrey7k7@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-8680-6038>

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Економіка країн світу розвивається сьогодні під зростаючим впливом науково-технічного прогресу. Техніко-технологічні досягнення стають основою економічних проривів та орієнтиром для розвитку сфер та галузей світової економіки. Для підвищення рівня конкурентоспроможності на ринках збуту вітчизняним підприємствам також необхідно активізувати інноваційну діяльність. Однак ціла низка бар'єрів перешкоджає цим процесам. Вагомою перешкодою є обмеженість обсягів та джерел фінансування інноваційних заходів. Метою дослідження є визначення та систематизація основних методів та інструментів фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Під час проведення дослідження використовувались наступні наукові методи: метод узагальнення теоретичних аспектів; діалектичний метод наукового пізнання, системний та комплексний підхід; методи статистичного спостереження та обробки інформації, методи порівнянь, економічний аналіз; графічний метод; метод наукової абстракції та прогнозування. В результаті проведеного дослідження виявлено наступні тенденції щодо фінансування інноваційного розвитку промислових підприємств в Україні: протягом 2022-2024 рр. спостерігається зростання загального обсягу фінансування інноваційної діяльності; суттєво збільшується фінансування за рахунок коштів державного бюджету та коштів інвесторів-нерезидентів. Але в структурі джерел фінансування найбільшу частку займають власні кошти підприємств. Зроблено висновки щодо доцільності використання новітніх інструментів та джерел фінансування інноваційного розвитку: інструментів FinTech, автоматизованих платформ управління інвестиційними портфелями, краудфандингових платформ, платформ для P2P-кредитування тощо. Розроблено основні напрями удосконалення інструментів та джерел фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Перспективи подальших наукових досліджень будуть спрямовані на формування механізму стимулювання інноваційного розвитку підприємств на основі зарубіжного досвіду.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, підприємства, фінансування інновацій, джерела фінансування, фінансові інструменти.

JEL Classification: G38; O23; O32; O33.

Як цитувати: Кацідим, А. Г. (2025). Інструменти фінансового забезпечення інноваційного розвитку. *Соціальна економіка*, 72, 131–139. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-72-11>

Вступ. Економіка багатьох країн сьогодні постає перед значними викликами, що пов'язані із зростанням кількості та якості технічних і технологічних новацій, стрімкою зміною споживчих уподобань на ринках збуту та тенденціями глобалізації економічних процесів, що потребує відповідності досягненням науково-технічного прогресу у ключових сферах економіки. Інноваційний розвиток є важливим на-

прямком і передумовою загального розвитку окремих країн та світової економіки в цілому.

Впровадження інноваційних програм та проектів потребує значної концентрації усіх видів ресурсів: людського капіталу, фінансових ресурсів, науково-дослідного потенціалу, матеріально-технічного забезпечення тощо. Важливого значення набуває можливість фінансового забезпечення ін-

новаційного розвитку як вагомого фактору та основи для формування усіх видів необхідних ресурсів для реалізації інноваційної діяльності.

Для оцінювання стану фінансового забезпечення інноваційного розвитку використовуються різноманітні методи та інструментарій. Однак на сьогодні відсутні універсальні методи, критерії та показники, які дозволяють всебічно визначити та оцінити рівень фінансового забезпечення відповідно до мети та завдань інноваційного розвитку.

Метою дослідження є визначення та систематизація основних методів та інструментів фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Для досягнення мети дослідження виділено наступні завдання дослідження:

- зробити аналіз рівня фінансового забезпечення підприємств в Україні в динаміці останніх років;
- вивчити основні підходи науковців щодо напрямів фінансового забезпечення інноваційного розвитку;
- визначити проблемні аспекти щодо формування системи фінансового забезпечення інноваційних проектів та програм;
- виділити основні сучасні методи, інструменти та джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств;
- розробити напрями удосконалення методів, інструментів та джерел фінансового забезпечення інноваційного розвитку.

Об'єктом дослідження є фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні. Предметом дослідження є методи, інструменти та джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств.

Огляд літератури. Роль та значення інноваційного розвитку є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Різноманітні аспекти особливостей фінансового забезпечення впровадження результатів науково-технічних розробок на макро- та мікро- рівнях є предметом тривалих дискусій у науковій спільноті. Так, І.Є. Андрющенко та С.Г. Потась підкреслюють значення інструментів оцінювання фінансового потенціалу підприємства для забезпечення досягнення підвищення його конкурентоспроможності (Андрющенко, 2020). М. Балицька та К. Бровенко досліджують зростаючу роль сучасних фінансових технологій для розвитку фінансових ринків (Балицька, 2021).

І. Гуцул розглядає новітні фінансові технології (штучний інтелект, блокчейн, хмарні обчислення тощо, які є інноваційни-

ми інструментами для управління фінансовими ресурсами (Гуцул, 2025). Д. Дорофеев присвятив своє дослідження визначенню класифікації фінансових інновацій та зазначає, що сфера виникнення і використання фінансових інновацій є основною класифікаційною ознакою їх розподілення, а саме «...фінансові ринки, фінансові інститути, фінансові інструменти, фінансові операції та послуги, а також фінансові технології, що дає змогу поєднати продуктивий, функціональний та процесний підходи до їх характеристики та аналізу інноваційного розвитку фінансового сектору» (Дорофеев, 2018).

С. Заїка, О. Грідін та О. Заїка досліджують основні джерела інноваційного розвитку підприємств (бюджетне фінансування; власні кошти підприємства; залучені та позикові кошти) та зазначають, що ключовими факторами успішного фінансування є створення сприятливого середовища для забезпечення фінансування інновацій, у тому числі за рахунок державної підтримки та стимулювання для приватних інвесторів; створення ефективних механізмів оцінювання результативності інноваційних проектів; розвиток інноваційної інфраструктури, що сприятиме успішності реалізації інноваційних проектів (Заїка, 2023).

Зауважимо що більшість авторів зазначають про обмеженість джерел фінансування та підкреслюють, що головним джерелом фінансового забезпечення інноваційної діяльності протягом останніх років залишаються власні кошти підприємств (Вагонова, Госалова, & Терехов, 2022; Gontareva et al., 2022; Gladevich, 2023; Зозуляк, 2022; Маслов & Семенова, 2019; Yastremska et al., 2025; Ярова et al., 2023).

Аналіз наукових джерел визначив наступні проблемні аспекти:

- відсутні комплексні універсальні підходи щодо визначення методів та інструментів фінансового забезпечення інноваційного розвитку;

- потребують уточнення напрями фінансового забезпечення інноваційних заходів у стратегічній перспективі.

Методологія дослідження. В процесі дослідження використовувались такі наукові методи:

- метод узагальнення теоретичних аспектів для визначення економічної природи інноваційного розвитку;

- діалектичний метод наукового пізнання, системний та комплексний підхід для вивчення теоретичних та практичних аспектів оцінювання рівня фінансування інноваційної діяльності підприємств;

- методи статистичного спостереження та обробки інформації, методи порівнянь, економічний аналіз для аналізу показників інноваційного розвитку підприємств;
- графічний метод для візуалізації та ілюстрації розрахункових результатів та схематичного відображення теоретичних і практичних аспектів дослідження;
- метод наукової абстракції та прогнозування для розроблення рекомендацій щодо удосконалення фінансового забезпечення інноваційного розвитку.

Основні результати. Інноваційна активність окремих суб'єктів підприємницької діяльності є основою для інноваційного розвитку кожного сектору діяльності в економіці країни. Інноваційно активні підприємства орієнтовані на підвищення власної конкурентоспроможності за рахунок технічного переозброєння основних та допоміжних процесів, створення високоякісної продукції відповідно до вимог споживачів. Це дозволяє закріплюватись на ринках збуту, підвищувати рівень прибутковості та забезпечувати розвиток певної сфери економіки. Наявність інноваційних розробок сприяє підвищенню ринкової вартості підприємств.

Реалізація поступального інноваційного розвитку потребує забезпечення значними фінансовими ресурсами, обсяг яких залежить від складності інноваційних завдань та технологічних перетворень. Важливого значення набувають також процеси

фінансування формування інтелектуального капіталу підприємства та трансферу технологій. Однак, як показує практичний досвід діяльності багатьох вітчизняних підприємств, фінансування інноваційних проєктів має низку проблем, що пов'язано, перш за все, з обмеженістю джерел фінансування. На рис. 1 наведені загальні обсяги фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні в динаміці останніх років.

Аналіз даних на рис. 1 показує наявність неоднозначних тенденцій щодо зміни обсягів фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств: у 2023 році спостерігається зниження обсягу фінансування відносно рівня 2022 року; однак у 2024 році спостерігається суттєве зростання об'єму фінансування – майже вдвічі відносно аналогічного показника 2022 року.

Для визначення основних джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні необхідно проаналізувати дані з табл. 1.

Аналіз даних з табл. 1 показує тенденцію до зростання як загальних витрат на інноваційні заходи, так і за окремими джерелами фінансування окрім інших джерел. Однак власні кошти підприємств залишаються найважливішим джерелом фінансування протягом усього періоду дослідження, що є значною проблемою, зважаючи на скрутне становище багатьох підприємств.

Для більш чіткого аналізу питомої ваги

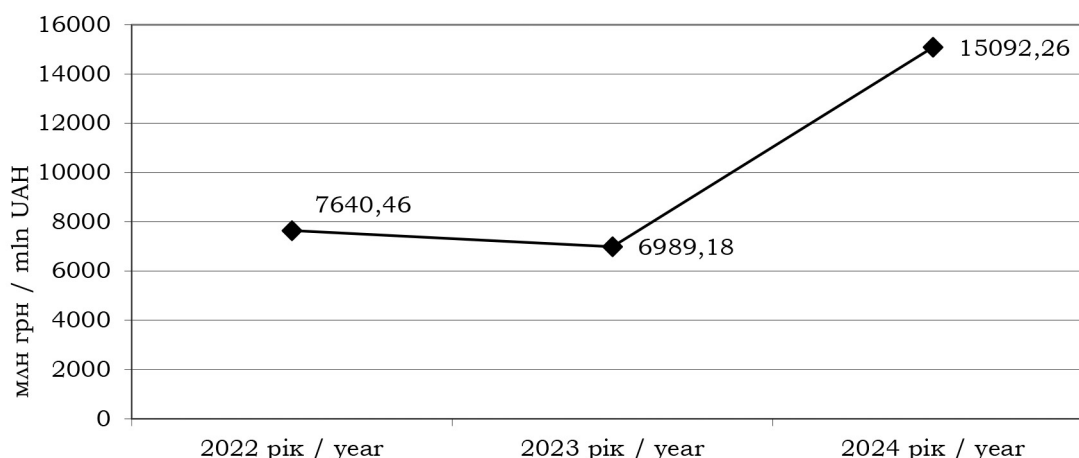

Рис. 1. Загальні обсяги фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні, млн грн

Fig. 1. Total funding for innovation activities of industrial enterprises in Ukraine, million UAH

Джерело: сформовано автором на основі даних¹

Source: built by the author based on data¹

¹ Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/page-contents/tsil-9-promyslovist-innovatsiyi-ta-infrastruktura> (дата звернення 25.08.2025).

Таблиця 1. Витрати на інноваційну діяльність промислових підприємств в Україні за джерелами фінансування, млн грн
Table 1. Expenditures on innovative activities of industrial enterprises in Ukraine by source of funding, million UAH

Показники / Indicators	2022 рік / year	2023 рік / year	2024 рік / year	Темп приросту 2024 до 2022 рр / Growth rate from 2024 to 2022, %
Загальні витрати на інновації, всього / Total expenditure on innovation, total:	7640,46	6989,18	15092,26	97,53
у тому числі / including:	6028,14	5713,27	10818,40	79,46
- за рахунок власних коштів підприємств / at the expense of enterprises' own funds				
- за рахунок коштів державного бюджету / from the state budget	258,04	-	1380,02	434,88
- за рахунок коштів інвесторів-нерезидентів / at the expense of non-resident investors	31,69	-	1580,03	4 884,23
- інші джерела / other sources	1322,58	1275,91	1313,81	-0,66

Джерело: сформовано автором на основі даних¹
 Source: built by the author based on data¹

кожного з джерел фінансування інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств розглянемо дані в табл. 2.

Аналіз показників в табл. 2 свідчить, що крім власних коштів промислових підприємств усі інші джерела фінансування інноваційної діяльності (кошти державного бюджету, кошти інвесторів-нерезидентів, інші джерела) протягом періоду спостереження займають доволі незначну частку в структурі витрат та, очевидно, не мають вагомого впливу на ефективність впровадження інновацій на підприємствах промисловості.

Для подальшого дослідження доступ-

ності джерел фінансування інновацій проаналізуємо обсяги загальних видатків (в розрізі усіх сфер науки та економіки) на фінансування інноваційної активності в Україні. На рис. 2 відображено, який відсоток видатків з валового внутрішнього продукту (ВВП) України спрямовується на фінансування інноваційної діяльності за останні роки.

Аналіз даних на рис. 2 показує, що частка видатків на наукові дослідження та розробки в Україні має тенденцію до зростання в динаміці досліджуваних років, проте залишається незначною.

Проведений аналіз джерел та обсягів

Таблиця 2. Структура витрат на інноваційну діяльність промислових підприємств в Україні за джерелами фінансування, %
Table 2. Structure of expenditures on innovative activities of industrial enterprises in Ukraine by source of funding, %

Показники / Indicators	2022 рік / year	2023 рік / year	2024 рік / year
Загальні витрати на інновації, всього / Total expenditure on innovation, total:	100,0	100,0	100,0
у тому числі / including:	78,90	81,74	71,68
- за рахунок власних коштів підприємств / at the expense of enterprises' own funds			
- за рахунок коштів державного бюджету / from the state budget	3,38	-	9,14
- за рахунок коштів інвесторів-нерезидентів / at the expense of non-resident investors	0,41	-	10,47
- інші джерела / other sources	17,31	18,26	8,71

Джерело: сформовано автором на основі даних¹
 Source: built by the author based on data¹

фінансування інноваційної діяльності в Україні свідчить, що на сьогодні усталені джерела та методи не забезпечують належного фінансування інноваційного розвитку і тому необхідно застосовувати сучасні підходи, інструменти для залучення фінансування інноваційних проєктів.

Стале лідерство інноваційної діяльності підприємства в сучасних умовах, зокрема в реаліях «циркулярної економіки», передбачає застосування комплексного підходу до оцінки ефективності управління інноваційною діяльністю підприємств (Bashynska, 2024). Важливого значення набуває також прогнозування у стратегічній перспективі результативності інноваційних проєктів, що потребує застосування адаптивних методів прогнозування з урахуванням можливості зміни зовнішнього середовища та індикаторів (Семенова, 2018).

Ефективність управління інноваційною діяльністю, у тому числі, базується на можливості використання сучасних джерел та методів фінансування. Сучасні фінансові інструменти: «...це нові продукти, послуги, технології або бізнес-моделі, які змінюють спосіб функціонування фінансових ринків, полегшують доступ до фінансових ресурсів, підвищують ефективність операцій або знижують витрати для учасників ринку» (Сукач & Савченко, 2025).

Найбільшого поширення набули такі види фінансових інструментів як:

- нові види цифрових валют (н.п., криптовалюти: біткоїн, ефіріум);
- інструменти FinTech (мобільний банкінг, системи для здійснення онлайн-платежів, кредитування тощо);
- робо-едвайзери (автоматизовані

платформи управління інвестиційними портфелями та надання консультацій щодо фінансування);

- краудфандингові платформи призначені для акумуляції грошових коштів інвесторів для фінансування інноваційних проєктів і стартапів;

- платформи для P2P-кредитування (peer-to-peer lending) без участі банківських установ;

- блокчейн для формування бази даних за фінансовими операціями;

- деривативи на базі криптовалют;

- зелені облігації для фінансування екологічних інноваційних проєктів;

- інтегровані платформи для надання фінансових послуг (Сукач & Савченко, 2025; Гнидюк & Складанюк, 2022; Harsono & Suprapt, 2024; Kravchik et al., 2025).

Державне регулювання системи кредитно-інвестиційного забезпечення також може використовувати проєктне фінансування як дієвий інструмент, що підтверджується досвідом Європейського Союзу (Kovalenko, 2023).

Науковці зазначають, що широке застосування інноваційних фінансових методів та інструментів (використання штучного інтелекту, незалежних та децентралізованих фінансових платформ, блокчейна тощо) сприятиме більш широкому залученню потенційних інвесторів для надання фінансових послуг, підвищенню рівня конкурентоспроможності та покращенню фінансових результатів діяльності (Kou & Lu, 2025; Osmani et al., 2021; Mishra et al., 2024; Malik et al., 2024; Taherdoost, 2023).

До основних напрямів удосконалення

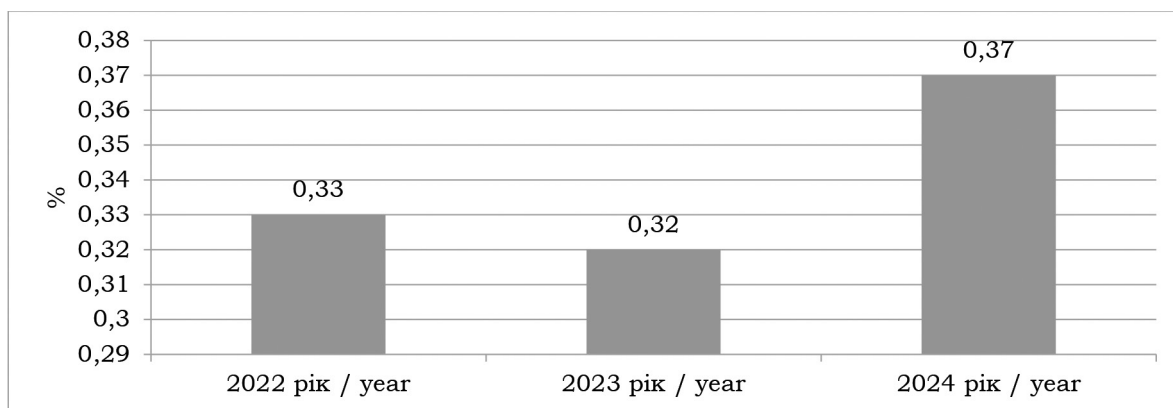

Рис. 2. Частка витратів для проведення наукових досліджень та розробок у ВВП України, %

Fig. 2. Share of expenditure on scientific research and development in Ukraine's GDP, %

Джерело: сформовано автором на основі даних¹

Source: built by the author based on data¹

1 Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.08.2025).

методів, інструментів та джерел фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств відносяться:

- активне використання фінансування інноваційної діяльності інвесторами-нерезидентами та прийняття відповідних законодавчих актів для належного гарантування їхніх інвестицій;
- забезпечення всебічної державної підтримки інноваційно активних підприємств (Петрович & Новаківський, 2022).
- впровадження системи податкових пільг для інноваційно активних підприємств;
- використання довгострокового комерційного кредитування; лізингових угод; франчайзингу; емісії облігацій;
- розвиток інноваційної інфраструктури: інкубаторів, технопаркових структур;
- застосування механізму прискореної амортизації (Савастеева, 2022)
- участь у спеціалізованих державних програмах та іноземних грантах;
- залучення фінансування на базі краудфандингових платформ і венчурного інвестування (Semanova, 2025);
- формування спеціального фонду майна для розвитку науки та впровадження інновацій;
- формування механізму залучення банківського кредитування для стимулювання інноваційної активності підприємств (Storozhuk, 2025).

Реалізація зазначених напрямів сприятиме розширенню можливостей підприємств та потенційних інвесторів для більш швидкого фінансового забезпечення інноваційних проєктів.

Висновки. Інноваційний розвиток є важливим напрямом зростання конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому. Однак вітчизняні підприємства стикаються із низкою перешкод на шляху до реалізації інноваційних проєктів. Найбільш поширеною проблемою є обмеженість обсягів та джерел фінансування інноваційної ді-

яльності. Проведене дослідження методів та джерел фінансування інноваційного розвитку підприємств показало неодноразовні тенденції. Так, спостерігається позитивна тенденція до зростання обсягів фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні протягом останніх років як в цілому, так і за кожним окремим джерелом фінансування. Разом з тим структура джерел фінансування показує, що власні кошти промислових підприємств є найбільш суттєвим джерелом фінансування інноваційних проєктів. Кошти державного бюджету та інші джерела мають незначну частку в структурі розглянутих джерел фінансування. Питома вага видатків на фінансування наукових досліджень та розробок з ВВП в динаміці досліджуваних років також залишається незначною.

Тому доцільно, на нашу думку, орієнтуватись на використання сучасних інноваційних фінансових інструментів (методів та джерел) фінансування інноваційних розробок, зокрема мобільного банкінгу, систем для здійснення онлайн-платежів, рободвайзерів, краудфандингових платформ, блокчейну, зелених облігацій, інтегрованих платформ для надання фінансових послуг тощо. Використання новітніх фінансових інструментів сприятиме залученню ширшого кола інвесторів без посередників, скасування бюрократичних бар'єрів, адресному фінансуванню інноваційних проєктів, доступності фінансових інструментів, підвищенню конкурентоспроможності підприємств та ефективності реалізації інноваційних заходів.

Перспективи подальших наукових досліджень будуть пов'язані з визначенням основних напрямів формування дієвого механізму стимулювання інноваційного розвитку підприємств; з пошуком нових напрямів підтримки підприємств, які реалізують інноваційні заходи на основі зарубіжного досвіду.

Список використаної літератури

1. Андришченко І. Є., Потась С. Г. Методики та інструменти оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.1>
2. Балицька М., Бровенко К. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59–65. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.59>
3. Гуцул І. Інноваційні тренди та їхній вплив на світовий фінансовий ринок. *Сталий розвиток економіки*. 2025. Вип. 1 (52). С. 366–371. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-51>

References

1. Andriushchenko, I. E., & Potas, S. G. (2020). Methods and tools for assessing the financial potential of an enterprise. *Effective Economy*, 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.1> (in Ukrainian)
2. Balytska, M., & Brovenko, K. (2021). Financial technologies as a driver of financial markets development. *Investments: practice and experience*, 9, 59–65. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.59> (in Ukrainian)
3. Hutsul, I. (2025). Innovation trends and their impact on the world financial market. *Sustainable development of the economy*, 1 (52), 366–371. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-51> (in Ukrainian)

4. Дорофеев Д. Сутність і класифікація фінансових інновацій у фінансовому секторі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(1). С. 91-97. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_22\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_22(1)_21) (дата звернення 25.08.2025).
5. Заїка С., Грідін О., Заїка О. Фінансові аспекти інноваційного розвитку. Економіка та суспільство. 2023. №55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-62>
6. Вагонова О. Г., Госалова С. В., Терехов Є. В. Сучасний стан інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. Економічний вісник. 2020. № 3. С. 189-196. <https://doi.org/10.33271/ebdut/71.189>
7. Gontareva I., Litvinov O., Hrebennyk N., Nebaba N., Litvinova V., Chimshir A. Improvement of the innovative ecosystem at universities. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2022. Vol.1(13(115)). Pp. 59–68. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.251799>
8. Gladevich J. Assessment of the innovation potential of the selected regions, *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2023. Vol.10(3). Pp. 22-43. [https://doi.org/10.9770/jesi.2023.10.3\(2\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2023.10.3(2))
9. Зозуляк М. Проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів. Економіка та суспільство. 2022. № 42. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-87>
10. Маслов Ю. К., Семенова В. Г. Фінансові аспекти формування інтелектуального капіталу підприємств та забезпечення трансферу технологій. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. Випуск 2 (29). С. 188-196. <https://doi.org/10.18371/fcapt.v2i29.171738>
11. Yastremska O., Belenkova O., Bondar-Pidhurska O., Skakun V., Ruban V., Khimich S. Financing of innovative and strategic development of enterprises in the conditions of the impression economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 2(61). Pp. 430–442. <https://doi.org/10.55643/fcapt.2.61.2025.4616>
12. Ярова Н. В., Воркунова О. В., Барішнікова В. В. Зарубіжний досвід державної підтримки інноваційної діяльності (макро- та мікроекономічні аспекти). Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: 36. наук. праць. 2023. № 2 (83). С. 5–18. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-2-05-18>
13. Bashynska I., Malynovska Y., Kolinko N., Bielialov T., Jarvis M., Kovalska K., Saiensus, M. Performance Assessment of Sustainable Leadership of Enterprise's Circular Economy-Driven Innovative Activities. *Sustainability*. 2024. Vol. 16(2). P. 558. <https://doi.org/10.3390/su16020558>
14. Семенова В. Г., Семенова К. Д. Використання моделей одного часового ряду для прогнозування економічних показників у сучасних умовах. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. №3(26). С. 334–340. <https://doi.org/10.18371/fcapt.v3i26.144282>
15. Сукач О. М., Савченко С. О. Науково-методологічні інструменти оцінки впливу фінансових інновацій на фінансовий ринок. Соціальна економіка. 2025. №70. С.122-132. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-11>
16. Гнидюк І., Складаниук М. Розвиток digital-технологій на ринку фінансових послуг України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 42. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-54>
17. Harsono I., Suprapt I. The Role of Fintech in Transforming traditional Financial Services. *Accounting Studies and Tax Journal (COUNT)*. 2024. Vol. 1(1). Pp. 81-91. <https://doi.org/10.62207/gfzvtd24>
4. Dorofeev, D. (2018). The essence and classification of financial innovations in the financial sector. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, 22(1), 91-97. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_22\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_22(1)_21) (in Ukrainian)
5. Zaika, S., Gridin, O., & Zaika, O. (2023). Financial aspects of innovative development. *Economy and Society*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-62> (in Ukrainian)
6. Vagonova, O. G., Gosalova, S. V., & Terekhov, E. V. (2020). The current state of innovation activity at industrial enterprises in Ukraine. *Economic Herald*, 3, 189–196. <https://doi.org/10.33271/ebdut/71.189> (in Ukrainian)
7. Gontareva, I., Litvinov, O., Hrebennyk, N., Nebaba, N., Litvinova, V., & Chimshir, A. (2022). Improvement of the innovative ecosystem at universities. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 1(13(115)), 59–68. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.251799>
8. Gladevich, J. (2023). Assessment of the innovation potential of the selected regions. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 10(3), 22-43. [https://doi.org/10.9770/jesi.2023.10.3\(2\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2023.10.3(2))
9. Zozulyak, M. (2022). Problems of financial support for innovative processes. *Economy and Society*, (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-87> (in Ukrainian)
10. Maslov, Yu. K., & Semenova, V. G. (2019). Financial aspects of forming intellectual capital of enterprises and ensuring technology transfer. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 2 (29), 188–196. <https://doi.org/10.18371/fcapt.v2i29.171738> (in Ukrainian)
11. Yastremska, O., Belenkova, O., Bondar-Pidhurska, O., Skakun, V., Ruban, V., & Khimich, S. (2025). Financing of innovative and strategic development of enterprises in the conditions of the impression economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(61), 430–442. <https://doi.org/10.55643/fcapt.2.61.2025.4616>
12. Yarova, N. V., Vorkunova, O. V., & Barishnikova, V. V. (2023). Foreign experience of state support for innovative activity (macro- and microeconomic aspects). *Development of management and economic methods in transport: Collection of scientific works*, 2 (83), 5–18. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-2-05-18> (in Ukrainian)
13. Bashynska, I., Malynovska, Y., Kolinko, N., Bielialov, T., Jarvis, M., Kovalska, K., & Saiensus, M. (2024). Performance Assessment of Sustainable Leadership of Enterprise's Circular Economy-Driven Innovative Activities. *Sustainability*, 16(2), 558. <https://doi.org/10.3390/su16020558>
14. Semenova, V. G., & Semenova, K. D. (2018). Using models of one time series for economic indicators' forecasting in modern conditions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(26), 334–340. <https://doi.org/10.18371/fcapt.v3i26.144282> (in Ukrainian)
15. Sukach, O. M., & Savchenko, S. O. (2025). Scientific and methodological tools for assessing the impact of financial innovations on the financial market. *Social Economy*, 70, 122-132. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-70-11> (in Ukrainian)
16. Hnidyuk, I., & Skladaniuk, M. (2022). Development of digital technologies in the Ukrainian financial services market under martial law. *Economy and Society*, 42. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-54> (in Ukrainian)
17. Harsono, I., & Suprapt, I. (2024). The Role of Fintech in Transforming traditional Financial Services. *Accounting Studies and Tax Journal (COUNT)*, 1(1), 81-91. <https://doi.org/10.62207/gfzvtd24>

18. Kravchik D., Yefimenko A., Pozovna I., Ryabiy R., Guba M., Ponomareva O. International functional model of benchmarking of bank capitalization management in the context of ensuring macroeconomic stability: a case-study of European countries. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 2(61). Pp. 24–39. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.2.61.2025.4747>
19. Kovalenko V., Sheludko S., Semenova V., Kotsiurubenko G., Danylina S. Credit and Investment Support for the Development of Ukraine's Agricultural and Economy Sector. *Scientific Horizons*. 2023. Vol. 26(5). Pp.151-163. <https://doi.org/10.48077/scihor5.2023.151>
20. Kou G., Lu Y. FinTech: a literature review of emerging financial technologies and applications. *Financial Innovations*. 2025. Vol.11. P.11. <https://doi.org/10.1186/s40854-024-00668-6>
21. Osmani M., El-Haddadeh R., Hindi N., Janssen M., Weerakkody V. Blockchain for next generation services in banking and finance: cost, benefit, risk and opportunity analysis. *Journal of Enterprise Information Management*. 2021. Vol.34(3). Pp.884-899. <https://doi.org/10.1108/JEIM-02-2020-0044>
22. Mishra D., Kandpal V., Agarwal N., Srivastava B. Financial Inclusion and Its Ripple Effects on Socio-Economic Development: A Comprehensive Review. *Journal of Risk and Financial Management*. 2024. Vol. 17(3). P. 105. <https://doi.org/10.3390/jrfm17030105>
23. Malik Y., Ojah H., al-Shiblawi G., Hamed K. The role of artificial intelligence technologies in enhancing the predictive ability of financial reporting: big data as an interactive variable. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol.5(58). Pp.136–149. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.58.2024.4490>
24. Taherdoost H. Fintech: Emerging trends and the future of finance. *Financial Technologies and DeFi: A Revisit to the Digital Finance Revolution*. 2023. Pp. 29-39. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17998-3_2
25. Петрович Й. М., Новаківський І. І. Методологічне та інвестиційне забезпечення розвитку інноваційного потенціалу промислових підприємств. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Проблеми економіки та управління". 2022. № 1 (9). С. 106-118. <http://doi.org/10.23939/semi2022.01.106> (in Ukrainian)
26. Савастєєва О. М., Журавльова Т. О., Склярів Д. Ю. Державна фінансова підтримка інноваційної діяльності в національних умовах неіндустріального розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-31> (in Ukrainian)
27. Semenova V., Litvinov O., Yermachenko V., Vicen V., Hajnisova E. Identification and assessment of the components of the enterprise's intellectual capital. *Access to science, business, innovation in digital economy*, ACCESS Press. 2025. Vol.6(2). Pp. 336-356. [https://doi.org/10.46656/access.2025.6.2\(6\)](https://doi.org/10.46656/access.2025.6.2(6))
28. Storozhuk O., Melnyk V., Synyuk O., Nahirna O., Khalina O., Kolyadko B. The place of financial instruments in the intellectual capital management system of an enterprise. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 3(62). Pp.120–130. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.62.2025.4800>
18. Kravchik, D., Yefimenko, A., Pozovna, I., Ryabiy, R., Guba, M., & Ponomareva, O. (2025). International functional model of benchmarking of bank capitalization management in the context of ensuring macroeconomic stability: a case-study of European countries. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(61), 24–39. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.2.61.2025.4747>
19. Kovalenko, V., Sheludko, S., Semenova, V., Kotsiurubenko, G., & Danylina, S. (2023). Credit and Investment Support for the Development of Ukraine's Agricultural and Economy Sector. *Scientific Horizons*, 26(5), 151-163. <https://doi.org/10.48077/scihor5.2023.151>
20. Kou, G., & Lu, Y. (2025). FinTech: a literature review of emerging financial technologies and applications. *Finance Innovations*, 11, 11. <https://doi.org/10.1186/s40854-024-00668-6>
21. Osmani, M., El-Haddadeh, R., Hindi, N., Janssen, M., & Weerakkody, V. (2021). Blockchain for next generation services in banking and finance: cost, benefit, risk and opportunity analysis. *Journal of Enterprise Information Management*, 34 (3), 884-899. <https://doi.org/10.1108/JEIM-02-2020-0044>
22. Mishra, D., Kandpal, V., Agarwal, N., & Srivastava, B. (2024). Financial Inclusion and Its Ripple Effects on Socio-Economic Development: A Comprehensive Review. *Journal of Risk and Financial Management*, 17(3), 105. <https://doi.org/10.3390/jrfm17030105>
23. Malik, Y., Ojah, H., al-Shiblawi, G., & Hamed, K. (2024). The role of artificial intelligence technologies in enhancing the predictive ability of financial reporting: big data as an interactive variable. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(58), 136–149. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.58.2024.4490>
24. Taherdoost, H. (2023). Fintech: Emerging trends and the future of finance. (2023). *Financial Technologies and DeFi: A Revisit to the Digital Finance Revolution*, 29-39. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17998-3_2
25. Petrovich, Y. M., & Novakivsky, I. I. (2022). Methodological and investment support for the development of the innovative potential of industrial enterprises. *Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic." Series "Problems of Economics and Management."*, 1 (9), 106-118. <http://doi.org/10.23939/semi2022.01.106> (in Ukrainian)
26. Savasteeva, O. M., Zhuravleva, T. O., & Sklyarov, D. Yu. (2022). State financial support for innovative activity in the national conditions of neo-industrial development. *Economy and Society*, 35. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-31> (in Ukrainian)
27. Semenova, V., Litvinov, O., Yermachenko, V., Vicen, V., & Hajnisova, E. (2025). Identification and assessment of the components of the enterprise's intellectual capital. *Access to science, business, innovation in digital economy*, ACCESS Press, 6(2), 336-356. [https://doi.org/10.46656/access.2025.6.2\(6\)](https://doi.org/10.46656/access.2025.6.2(6))
28. Storozhuk, O., Melnyk, V., Synyuk, O., Nahirna, O., Khalina, O., & Kolyadko, B. (2025). The place of financial instruments in the intellectual capital management system of an enterprise. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(62), 120–130. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.62.2025.4800>

Andrii Katsidym,

PhD Student, Odesa National University of Economics, 8, Preobrazhenska Str., Odesa, 65082, Ukraine

andrey7k7@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-8680-6038>

FINANCIAL INSTRUMENTS FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT

Abstract. Today, the economies of countries around the world are developing under the growing influence of scientific and technological progress. Technical and technological achievements are becoming the basis for economic breakthroughs and a benchmark for the development of sectors and industries of the global economy. To increase their competitiveness in sales markets, domestic enterprises also need to intensify their innovation activities. However, a number of barriers hinder these processes. A significant obstacle is the limited volume and sources of funding for innovation activities. The purpose of the study is to identify and systematize the main methods and instruments of financial support for innovative development. The following scientific methods were used in the study: the method of generalizing theoretical aspects; the dialectical method of scientific cognition, a systematic and comprehensive approach; methods of statistical observation and information processing, methods of comparison, economic analysis; the graphical method; the method of scientific abstraction and forecasting. The study revealed the following trends in financing the innovative development of industrial enterprises in Ukraine: during 2022-2024, there will be an increase in the total volume of financing for innovative activities; financing from the state budget and non-resident investors will increase significantly. However, the largest share of the financing structure is accounted for by the enterprises' own funds. Conclusions were made regarding the feasibility of using the latest tools and sources of financing for innovative development: FinTech tools, automated investment portfolio management platforms, crowdfunding platforms, P2P lending platforms, etc. The main directions for improving the instruments and sources of financial support for the innovative development of enterprises have been developed. The prospects for further scientific research will be aimed at forming a mechanism for stimulating the innovative development of enterprises based on foreign experience.

Keywords: *Innovative Development, Innovative Activity, Enterprises, Innovation Financing, Sources of Financing, Financial Instruments.*

JEL Classification: G38; O23; O32; O33.

In cites: Katsidym, A. (2025). Financial instruments for innovative development. *Social Economics*, 72, 131–139. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-72-11> (In Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 27.09.2025 р.
Стаття пройшла рецензування 02.11.2025 р.
Стаття рекомендована до друку 10.12.2025 р.
Стаття опублікована 31.12.2025 р.

Received: 27 September 2025
Revised: 02 November 2025
Accepted: 10 December 2025
Published: 31 December 2025